

Stort tryck på Juristdagarna

Studenter sonderade terrängen på arbetsmarknaden i dagarna två

Juridiska föreningens arbetsmarknadsdag, Juristdagarna, växer så det knakar. Ett nygamalt inslag är att evenemanget pågick under två dagar.

I år hade Juristdagarna omkring 2500 besökare och 71 utställare. Tre nya utställare var Hannes Snellman, LO-TCO Rättsskydd och EG-domstolen.

Det är inte bara Juristdagarna som växer. Den finska, affärsjuridiska byrån Hannes Snellman har dragit i västerled; den 1 oktober etablerades ett nytt kontor i Stockholm. Delägaren Sara Mindus var med vid starten.

– Vi är sex stycken personer som kommer från Vinge, Linklaters och Setterwalls. Nu letar vi efter ett 30-tal jurister, vi söker även andra yrkeskategorier så som vaktmästare och HR-personal, säger hon

Hannes Snellman finns förutom i Stockholm och Helsingfors även i Moskva, St Petersburg, Kiev, Shanghai och Peking. Den som får jobb i Stockholm kan räkna med att pendla en del till den finska huvudstaden.

Att delägarna kommer från flera olika byråer och att de är så många som startar upp verksamheten är smått unikt enligt Sara Mindus.

– Det blir en helt annan dynamik i en sådan här grupp genom att vi har erfarenhet från olika ställen och att vi dessutom har den finska erfarenheten i ryggen, säger Sara Mindus som tycker att finnar är mer flexibla och mer internationellt inriktade än svenskar.

Robert Sjunnebo jobbar på LO-TCO Rättsskydd, en juridisk byrå som ägs av LO och TCO tillsammans. Juristerna är ombud i tvister om antingen arbetsrätt eller försäkringsrätt. Kostnaden för tvisterna finansieras solidariskt via medlemsavgifterna.

– Ett stort plus är att vi har normala arbetstider så det går att förena jobbet med fritid och föräldraansvar. En annan fördel jämfört med affärsjuridiska byråer är att du får mycket ansvar från dag ett. Jag driver mina ärenden själv, från

Beatrice Josephson och Andreas Dahlqvist förklarar för Anna Olsson varför de trivs på Patent- och registreringsverket

tvist till huvudförhandling, säger Robert Sjunnebo.

Ett intresse för arbetsrätt är naturligtvis viktigt, men ett engagemang för fackföreningsrörelsen som sådan är minst lika viktigt enligt Robert Sjunnebo.

– Vi är en del av arbetarrörelsen och ägs av våra medlemmar. Förutom de strikt juridiska arbetsuppgifterna ägnar vi oss även åt att skapa opinion och visa på orättvisorna i samhället.

I EG-domstolens korridorer, som i officiella sammanhang kallas Curia efter den romerska senatens sammanträdeslokal, blandas medlemsländernas tungomål med varandra. Där jobbar Jerker Olsson som juristlingvist. Hans uppgift är att översätta EG-domstolens och första instansrättens domar samt generaladvokatens förslag till svenska. Domarna skrivs på franska, därför måste alla jurister behärska detta språk samt ytterligare minst ett språk till.

Eftersom generaladvokaterna skriver på något av de fem största ländernas språk behövs folk som förutom franska kan spanska, tyska, italienska och engelska. Men även kunskaper i andra medlemspråk är viktiga. Det beror på att varje medlemsland kan begära förhandsavgöranden för att få besked om den nationella rätten är förenlig med EG-rätten. I händelse av att Sverige vill göra ett yttrande i fallet måste det finnas jurister som kan översätta till svenska från vilket medlemspråk som helst.

– Jag har en trygg anställning och bra betalt. Det är inget nio-till-fem jobb, men å andra sidan är det väldigt fritt. Jag trivs i den internationella miljön och mötet med alla de europeiska kulturerna. En stor förmån är att vi får läsa språk fyra timmar i veckan på arbetstid, antingen ett vi redan kan eller ett helt nytt, berättar Jerker Olsson.

Årets Juristdagarna gick av stapeln den 14-15 oktober.

Gymnasiejuridiken stärks

I och med gymnasieformen 2010 ska de lokala grenarna av juridik för gymnasister ersättas av en nationell kurs. Det medför att betydligt fler skolor kommer att kunna erbjuda gymnasiejuridik och då ökar behovet av juridikkunniga lärare.

I den nya kursplanen kommer gymnasieeleverna att läsa en kurs omfattande 300 timmar. Det blir en anpassad variant av juridisk översikt kurs, innehållande bland annat affärsjuridik, associationsrätt, arbetsrätt, familjerätt och fastighetsrätt.

Blivande lärare kan välja juridik som andra ämne i läroexamen med gymnasielärarinriktning om de studerar på kombinationsprogrammet för läroexamen och masterexamen. I examen ingår 75 hp juridiska kurser.

Juridik är ett av många ämnen som studenterna kan välja i kombinationsutbildningen. Anders Nordström, universitetslektor vid Institutionen för naturgeografi och kvartärsgeologi, ansvarar för hela kombinationsutbildningen som bara finns vid Stockholms universitet. Enligt honom ger kombinationsutbildningen lärare med bättre ämneskunskaper än den konventionella lärarutbildningen och den stärker deras position på arbetsmarknaden.

– Med dubbel examina har du två dörrar öppna. Är det en minskad efterfrågan på lärare kanske du kan arbeta utanför skolan i stället.

Sten Björkblom, universitetslektor i handelsrätt vid Juridicum, var med och startade Sveriges första juridikkurs för gymnasister på Lagmansgymnasiet i Vara 1999. Han är mycket positiv till samordningen av de lokala grenarna i gymnasieformen och hyser förhoppningar om att juridikämnet kan stärkas på gymnasiet även i andra avseenden. Mot bakgrund av ungdomars ökande skuldsättning, till exempel via SMS-lån, driver bland annat Konsumentverket, Kronofogden och Finansinspektionen en kampanj för att upplysa gymnasieelever om privatekonomi och vardagsjuridik.

– Förhoppningsvis kan kampanjen utmynna i att privatekonomi och vardagsjuridik blir ett obligatoriskt ämne för alla gymnasieelever i och med gymnasieformen, säger Sten Björkblom.

Juridicum populärast – igen

Juristprogrammet vid Stockholms universitet är fortfarande den utbildningslinje i Sverige som lockar flest sökande. Sammanlagt 2930 personer har sökt det inför vt 2009, varav 1457 har det som sitt förstahandsval. Juristprogrammet vid SU är även den populäraste utbildningen bland de yngsta sökande (yngre än 20 år vid årsskiftet 2008/2009) där lite mer än 21 procent har utbildningen som alternativ. Totalt har antalet sökande till SU ökat med 6899 personer vilket innebär en ökning med 32,7 procent. Källa: Studentavdelningen

Ödet grep in i Massi - Fritz liv

Under Juristdagarnas första dag, den 14 oktober, kunde studenterna gå på ett antal föredrag och seminarier. Dagens sista föredrag hölls av målsägandebiträdet Elisabeth Massi-Fritz, känd för en rad uppmärksammade mål med hedersproblematik.

Som nybakad jur kand började hon på en affärsjuridisk byrå. Det föll sig naturligt så.

– På universitetet fick man inmatat i sig att det är affärsjuridik man ska syssla med. Humanjuridik ger sämre lön och lägre status, förklarar hon.

Men ödet ville annorlunda. Ödet uppenbarade sig i form av en modig kvinna som hade fått nog av sin misshandlande man. Kvinnan ville prompt bli företrädd av Elisabeth Massi

Fritz som bara var 24 år och saknade tingsmeritering. Men kvinnan hade förtroende för henne, kanske för att de pratade samma språk – syrianska.

– Hon var så stark och envis att till slut tackade jag ja.

Sedan dess har hon hållit sig till humanjuridiken. Nu mer jobbar hon bara som målsägandebiträde på sin egen advokatbyrå.

Efteråt fick studenterna ställa frågor. En av dem undrade om Elisabeth Massi-Fritz inställning till jobbet förändrades när hon bytte från affärsjuridik till humanjuridik.

– Först var det svårt att inte ta med sig jobbet hem, mentalt. Men efter många år i yrket har jag lärt mig att stänga av när jag går från

arbetet. Man kan få professionell hjälp när det blir för jobbigt, svarade hon.

Många chefer är fortfarande skeptiska till anställdas möjlighet att kombinera föräldraskap med en juristkarriär enligt Massi-Fritz. Själv anser hon att hon har blivit en bättre jurist sedan hon blev mamma eftersom hon har fått lättare att sätta sig in i sina klienters situation. Elisabeth Massi-Fritz passade också på att ge några råd till dem som vill satsa på en framtid som humanjurist.

– Det är sällan humanjuridiska byråer annonserar ut tjänster. Därför är det bättre att söka aktivt och det är jätte mycket värt att söka sommarjobb som humanjurist medan man är student.

Miljörättens "nobelpris" till Stockholm

Stockholms universitet tar över förvaltningen av Elizabeth Haub prize

Elizabeth Haub prize är världens äldsta och, enligt många finaste, pris i miljörätt.

Den 17 november sker prisutdelningen för första gången vid Stockholms universitet.

– Det är bra för institutionens och universitetets image att få ta över ansvaret för ett så etablerat pris, säger Said Mahmoudi, professor i internationell rätt.

Priset instiftades 1974 i kölvattnet av FN:s första internationella miljökonferens i Stockholm som kan sägas utgöra startskottet för miljörättens utveckling på global nivå.

– Att priset har så gott renommé kan förklaras med att de som har fått det räknas till den absoluta världseliten inom miljörätten, säger Said Mahmoudi.

Två tidigare pristagare är Ludwig Krämer, rättschef för miljöavdelningen i EU-kommissionen och Alexandre Kiss, av många ansedd som miljörättens fader.

Fram till år 2007 förvaltades priset av Université Libre de Bruxelles tillsammans med the International Council of Environmental Law (ICEL), en sammanslutning för forskare inom miljörätt. Eftersom det belgiska universitetet inte längre har någon professur i miljörätt fann ICEL det för gott att byta partner. Valet föll på Stockholms universitet, mycket beroende på att universitetet har skaffat sig en hög miljöprofil de senaste åren, enligt Said Mahmoudi.

– Inget annat svenskt universitet har satsat så mycket på miljöfrågor. Vårt tvärdisciplinära forskningscenter, Stockholm Resilience Centre, är världsberömt.

I år tilldelas priset, för ovanlighetens skull, två personer: Dr. Francois Burhenne-Guilmin från Belgien var drivande i grundandet av the World Conservation Union Environmental Law Centre i Bonn 1970. Under hennes föreståndarskap, från grundandet fram till 1999, har

centret byggt upp världens största samling av miljörättsliga dokument. Burhenne-Guilmin har deltagit vid tillkomsten av de flesta större internationella miljökonventionerna de senaste 30 åren.

Den andre pristagaren är Dr David Freestone från Storbritannien, professor i internationell rätt vid Hull University och Världsbankens biträdande rättschef. Han var tidigare chefsrådgivare i frågor kring miljö och internationell rätt vid samma bank. Freestone har gett ut 18 böcker om internationell miljörätt, framför allt om skyddet av den marina miljön och om klimatfrågan.

Juryn består av tre representanter från ICEL och tre representanter från Stockholms universitet. Universitetet representeras av Said Mahmoudi, Jonas Ebbesson, professor i miljörätt och föreståndare för Stockholms miljörettscentrum samt Bo Kjellén, ambassadör och svensk förhandlare vid en rad viktiga internationella miljökonventioner. Ordförande i juryn är Gustaf Lindencrona, rektor emeritus och professor emeritus i finansrätt.

Pristagarna får en guldmedalj, präglad med Stockholms universitets och ICEL:s sigill, ett diplom och en prissumma ur rektor Kåre Bremers hand.

FAKTA: ELIZABETH HAUB

Elizabeth Haub 1899-1977 föddes i anrik tysk köpmannasläkt. 1968 grundade hon Karl Schmitz-Scholl-fonden för miljörätt till minne av sin framlidne fars hundraårsdag. Fonden har finansierat många viktiga projekt inom den internationella miljörätten. 1974 fick hon ett erkännande för sitt mångåriga miljöengagemang i och med att ICEL och Université libre de Bruxelles instiftade Elizabeth Haub-priset

I miljöretsar är Elizabeth Haub känd för sin filantropi och sitt stora engagemang för miljöfrågor.

FOTO: OKÄND

EG-rätten måste bli tydligare

EG-rätten måste bli tydligare och lättare att förutsäga. Samtidigt visar svenska jurister en ovilja mot att använda EG-rättslig metod vilket kan leda till en felaktig tillämpning av EG-rätten på nationell nivå. Det menar Jörgen Hettne, doktorand vid Juridiska institutionen, Stockholms universitet. Den 7 november försvarade han sin avhandling Rättsprinciper som styrmedel - Allmänna rättsprinciper i EU:s domstol.

EG-rätten har i hög grad utvecklats med stöd av allmänna rättsprinciper som erkänts av medlemsländerna. I vissa fall kan dessa allmänna rättsprinciper skilja sig något från de nationella rättsprinciperna. Det gäller till exempel proportionalitetsprincipen – att en åtgärd inte ska vara kraftigare än nödvändigt med hänsyn till ändamålet. I Sverige har den tidigare levt en tynande tillvaro och i princip bara tillämpats inom straffrätten medan den i EG-rätten är tillämpbar på alla områden. En annan allmän rättsprincip i EG-rätten är förbudet mot åldersdiskriminering. En sådan rättsprincip har ännu inte genomförts

i Sverige och betydande osäkerhet råder om vad som gäller.

EG:s allmänna rättsprinciper finns inte nedtecknade i någon lagtext. Detta är problematiskt enligt Jörgen Hettne.

– Avsaknaden av kodifiering gör det svårt att förutsäga EG-domstolens beslut vilket är ett hot mot rättssäkerheten. Medlemsstaterna måste gå samman och införa de allmänna rättsprinciperna i skriven lag. I viss utsträckning kommer det att ske om Lissabonfördraget träder i kraft, säger han.

De allmänna rättsprinciperna har bland annat blivit styrande för EG-domstolens prövningar av de svenska monopolerna. I avhandlingen visar Hettne vilken betydelse de allmänna rättsprinciperna hade när Systembolaget räddades. Enligt EG-rätten krävs nämligen att det finns möjligheter till insyn i ett statligt monopols kommersiella verksamhet för att andra aktörer på marknaden ska kunna lita på att ingen diskriminering förekommer. Strax före Sveriges

inträde i EU såg Sverige till att öka insynen i Systembolaget.

– Generaladvokaten använde ett ekonomiskt synsätt och ville avskaffa monopolerna. EG-domstolen kontrollerade istället om monopolerna uppfyllde kraven på icke-diskriminering och insyn, varför vi fick behålla Systembolaget, förklarar Jörgen Hettne.

Enligt Hettne finns en rättskulturellt betingad ovilja bland svenska jurister att använda sig av en annan juridisk metod än den svenska i högre grad än bland jurister i andra medlemsländer. De har en benägenhet att grunda sina avgöranden i EG-rättsliga mål på svensk rätt, vilket ytrar sig i att de dels undviker att lyfta fram EG-rättsliga grundbestämmelser och principer, dels undviker att begära förhandsavgöranden från EG-domstolen. Hettne menar att detta kan få olyckliga konsekvenser och efterfrågar bättre och mer omfattande utbildning i EG-rätt för svenska jurister.

Nytt stipendium i familjerätt

För att uppmuntra fördjupad kunskap inom familjejuridik har Familjen jurist, tillsammans med fakulteterna i Lund, Göteborg, Stockholm, Uppsala och Umeå fastslagit ett årligt stipendium på 17000 kronor per institution och år. Stipendiet delas ut för bästa slutuppsats inom svensk och internationell familjerätt.

Aktuella uppsatssämnen är svensk och internationell familjerätt samt socialrätt med barnrättslig inriktning.

Handledare vid varje institution nominerar bidragen. Varje institution kan nominera tre bidrag. Sista dag för nominering är 30 juni 2009. Uppsatserna ska vara betygsatta under perioden januari 2008 - maj 2009.

Anställd hos Familjens jurist, eller någon ur dennes familj kan inte nomineras till stipendiet.

Vinnarna utses av en utvecklingsgrupp på Familjens jurist. Kontaktperson i Stockholm är professor Johanna Schiratzki. För mer information se www.familjensjurist.se.

Ansvarig utgivare: Staffan Westerlund, tel: 08-16 12 82 • fax: 08-15 89 35 • staffan.westerlund@juridicum.su.se

Besöksadress: Universitetsvägen 10 C, Frescati • Postadress: Stockholms universitet, Juridiska institutionen, 106 91 Stockholm

Redaktionsråd: Ronnie Eklund, prefekt; Christine Kirchberger, doktorandrepresentant; Magnus Eriksson, studentrepresentant; Patricia Shaughnessy, lärarrepresentant

Bidrag publiceras i mån av plats.

Foto och text: Staffan Westerlund om ej annat anges

Tryck: Lenanders Grafiska AB. Nyhetsbrevet Juridicum utkommer med tre nummer per termin.

Distribution: Nyhetsbrevet distribueras till cirka 500 företag, myndigheter och organisationer. Nyhetsbrevet kan hämtas på plan 3 och 4 i C-huset, Frescati och på Juridicums webbplats: www.juridicum.su.se.

Prenumeration: Kontakta redaktören för en kostnadsfri prenumeration.

Nyhetstips: Tas tacksamt emot av ansvarig utgivare.